

De nois interpretatione

Elisabet interpretat̃ de⁹ meus
cognouit. vñ dei mei septima.
vel dei mei saturitas. Dicit̃ igit̃ pri
mo Elisabet. i. deus me⁹ cognouit.
qz deus eā cognouit. i. suo bñplaci
to approbauit vel cognouit. id ē to
ti mūdo cognoscibile fecit. Vel cog
nouit. i. noticiā sue cognitionis sibi
infudit. • 2º dicit̃ Elisabet. id ē. dei
mei septima. Ipsa enī fuit septima
dei. vel qz septē opib⁹ misericordie
se exercuit. vel qz nunc ē in septima
etate quiescentiū. puentur a tande⁹
ad octauā resurgentiū. Vel pp̃ se
ptem status in quibus ipsa fuit. Ipsa
nanqz fuit in statu ṽginali. scdo in
statu coniugali. tertio i statu viduali
q̃rto in statu adiuo. q̃nto i statu cō
templatiuo. sexto in statu religioso.
septimo. s. nūc ē in statu glōso. Et hi
septē stat⁹ manifeste continēt i legē
da sua vt possit dici de ea qd dicit̃
in Daniele de Nabuchodonosor.
qz septē tpa mutent̃ sup eā. • 3º di
cit̃ dei mei saturitas. De⁹ enī eā mi
ro mō faciauit ⁊ repleuit splendore
veritatis. dulcedie suauitatis. ⁊ vi
gore eternitatis. Vñ Aug. i li. de ci.
dei. agēs de ciuitate celesti dicit̃. In
eternitate dei viget. in veritate dei
lucet. i. bōitate dei gaudet.

De sancta Eliabet.

Elisabet illustris regis Un
garie filia nobil̃ genere. sed
fide ac religione nobilior.
stirpem tā nobilē nobilitauit exem
plis. illustrauit miraculis. ⁊ deco
rauit grā sanctitatis. quā autoz natu
re sup naturā qdāmodo extulit. dū

puella regalib⁹ nutrita delicijs oīa
puerilia aut oīo cōtemneret aut ea
dem i dei obsequiū māciparet. Vñ
liq̃do claret tenera ei⁹ infantia q̃n
ta simplicitate viguit. q̃zouelci deu
tione incepit. Extunc liq̃dem cepit
bonis assuescē studijs. Ludos sper
nere vanitatis. successus p̃sp̃eros
mūdi fugē. sp̃ i reuerētia dei eē. Cū
enī adhuc esset q̃nquennis in eccl̃ia
orādi grā tā sedula p̃manebat. vt
inde eaz ei⁹ sodales. vel ancille vix
valerent euellere. Quam cum ancil
le vel coetaneae obseruarēt aliq̃ndo
illas causa ludi versus capellā inse
qui videbat̃ vt ex hoc intrandi ec
cl̃iā oportunitatē captaret. Quā
ingrediens genua flectebat aut pa
uinēto totaliter incumbibat. Et li
cet literaz periciā non haberet. ta
men corā suis oculis ipsa sepe psal
teriū expandebat. vt quodāmodo
legere se fingeret. ne velut occupa
tā eā quis impediret. De quoqz cū
puellis ad terrā prostrauit ludi spe
cie mensurabat. vt sub tali occasio
ne deo reuerētiā exhiberet. In
ludo etiā anulozum ⁊ alijs ludis
spem totam in deum ponebat. Et
ex his que puella paruula lucraba
tur. vñ alias peculiater possidebat
puellis pauperculis decimas exhib
bebat inducens eas vt sepe oratio
nem dñicam dicerent ⁊ crebro bea
tā ṽginē salutarent. Crescens ho
per etatem temporis crescebat am
plius per affectum deuotionis. Nā
beatam virginem dei genitricem in
sui patronam et aduocatam ⁊ bea
tum Johannem euangelistam i sue

castitatis custodē elegit. **Cū** enī sin-
gule cedule singlorū ap̄lorū noīb⁹
in sc̄pte altari supponerent̄ ⁊ q̄libz
aliarū puellarū casu sibi cedula cōtin-
gentē accipet ista ofone fusa t̄bus
vicib⁹ cedula vbi nomen sc̄i **Johis**
erat inscriptuz vt desiderabat acce-
pit. **Ad** quē tato deuotōis ferebat̄
affectu vt nihil i ei⁹ noīe petētib⁹ de-
negaret. **Ne** hō mūdi success⁹ sibi
nīmū blādiret̄ q̄tōie in reb⁹ p̄spe-
ris sibi aliq̄o detrahebat. **Cū** enī i
aliq̄ ludo sibi p̄spere succederet reli-
quuz infm̄ittēs dicebat. **Nolo** p̄ce-
dē. s̄ p̄t̄ deū reliquū infm̄itto. **Cū**
ad choreas q̄z a puell̄ ceterl. aduo-
cata cū vnū circuituz p̄gisset dice-
bat. **Sufficiat** nob̄ vn⁹ circuit⁹ iam
p̄t̄ deū alios dimittam⁹. ⁊ sic p̄ ta-
lē modū puellas a vanitatib⁹ tēper-
rabat. **Vestimētōz** lasciuos vsus
sp̄ abhorruit. oēm i his honestatez
dilexit. **Certū** q̄z sibi numez orati-
onū indixerat. quē si aln̄ aliq̄ occu-
patione p̄uenta nō potuisset p̄ficē
⁊ ab ancillis lectū ingredi cogere
cū celesti sp̄so vigilās vigilānt̄ sol-
uebat. **Dies** q̄z solennes puella no-
bilis tāta deuotiōe colebat vt etiā
manicas sibi vsu nlla rōe pateret̄.
anteq̄z missaz solēnia complerent̄.
Chyrothecaz et vsus in dieb⁹ do-
minicis sibi añ meridiem interdixit
volens in hoc ⁊ sacre deferre solen-
nitati et sue satisfacere deuotioni.
Prop̄t q̄d solita erat ad hoc et si-
milia p̄ votum se astringere. ne q̄s
eam posset aliquibus suasionibus
a suo proposito reuocare. **Officiuz**
ecclesiasticuz cum tanta reuerentia

audiebat. vt cum sacra euangelia
legerent̄ vel sacra hostia cōficere
manicas si forte consute essēt solue-
ret. monilia deponeret et cetera ca-
pitis ornamenta in humo locaret.
At vbi gradum virginalem prudē-
ter rexit et innocenter percurrir. cō-
iugalē graduz intrare opellitur vt
pote q̄ ad hec paterno imperio vzi-
gebatur fructum perceptura tricesi-
mum que fidem trinitatis seruauit
cum decalogo preceptorum. **Con-**
sensit igitur licet inuita in copulam
coniugalem nō vt libidini deserui-
ret. sed ne patris preceptum contē-
mneret. et vt filios educandos ad
dei seruiciuz procrearet. **Quamuis**
enim fuerit legi thori coniugalis astri-
cta. nulli tamen fuit culpe delectati-
one subiecta. **Quod** manifeste con-
stat quia in manibus magistri **Cō-**
radi votū emisit q̄ si viro suo mor-
tuo eam superuiuere contigeret cō-
tinentiam perpetuam obseruaret.
Fuit igitur langrauiō turingie so-
ciata coniugio. prout r̄galis exige-
bat magnificētia atqz dispositio or-
dinauit diuina vt scilicet mitos ibi-
dem ad dei amorē duceret ⁊ incu-
tos homines edoceret. **Licet** autez
mutauerit statuz non tamen muta-
uit mentis affectum. **Quante** au-
tem fuerit deuotiōis et humilitatis
ad deum. quante austeritatis ⁊ ab-
stinētie ad se ip̄az. quante largita-
tis et misericordie ad pauperes. ex
his que subiecta sunt apert⁹ decla-
ratur. **Nam** in oratione tanti seruo-
ris extitit vt etiā ancillas ad eccle-
siam gradu concito p̄ueniret. vt

quasi quibusdam clandestinis orationibus aliquam dei gratiam impetraret. In nocte ad orationes sepe surgebat. Rogante eam marito ut sibi parceret et quieti alicui corpori donaret. Ordinauit autem cum quodam domicella sibi in ceteras magistri familiari. ut si forte somno depressa non surgeret eam pede tangens excitaret. Quodam vero vice pedem domine tangere voluit. hoc casu in pedem mariti impexit. quod subito excitatus. rem ut erat didicit et patienter sufferens prudenter dissimulauit. Et ut orationum suarum deo pingue redderet sacrificium. Sepe ipsum irrigabat abundantia lachrymarum. quas quodam lachrymas fuisse debet iocunde et sine aliquo indecenti vultu permutatione. ita ut sepe cum dolore fletet et de dolore gauderet. et hoc quodam vultu leticia venustaret. Tanta se humilitate subiecit ut propter dei amore vilia et abiecta non sperneret. hoc hec cum deuotione nimia exerceret. Nazimur quendam vultu deformem capitis fetore horribile in sinu proprio reclinauit. et horridos crines tondens. eius caput ancillam ridentem lauit. In rogationibus sepe processione nudis pedibus. induta laneis sequebatur et in predicationum stationibus in pauperum las tanquam pauper et humilis residebat. In purificatione pro partu nequaquam se ut ceterae gemis ornabat vel vestibus deauratis tegebat. hoc exemplo intemperate puerpere filium propriis gestans in vinis ipsum ad altare cum agno et candela humiliter offerebat. ut ex his et seculi pompam ostendendam ostenderet. et se illibate puerpere comfozaret. Deinde domum rediens

vestimenta ipsa cum quibus ad ecclesiam processerat alicui pauperi mulieri tribuebat. Accedit quoque ad sue humilitatis preconium quod ipsa libertate precellens et dignitate solitis cuiusdam viri discreti. scilicet magistri Coradi pauperis et mendici. sed cum scientia et religione precipui saluatore matrimonij et consentiente marito obedientie se adeo subiecit ut quicquid ille precipiet ipsa cum reuerentia et multo gaudio adimpleret ut ex hoc et obedientie perciperet meritum. et domini saluatoris quod factus est obediens usque ad mortem imitare exemplum. Quodam igitur vice ad quandam predicationem ab ipso vocata superueniente Marchionissa Misnensi impedita non venit. Quod ille egre ferens tantam eius inobedientiam relaxare noluit donec usque ad camisiam expoliatam cum quibusdam ancillis que culpabiles fuerant fortiter verberari fecit. Sibi quoque tantum rigorem et abstinentiam imponebat ut corpus suum vigiliis et disciplinis ieiunij et abstinentij maceraret. Nam sepe a viri thoro abstinens noctes ducebat insomnes ut orationibus posset insistere et in abscondito patrem celestem orare. Tunc somni interpelleret necessitas superstrata tapetia dormiebat. Sed cum maritus abesset cum sponso celesti in orationibus pernoctabat. Sepe etiam per manus ancillarum faciebat se in cubiculo fortiter verberari ut flagellatio vicem rependeret. et carnem ab omni lasciuia coerceret. Tantam autem in cibo et potu tem

perantiā et abstinentiā exhibebat
vt in mēsa mariti inter diuersa fer/
culoz genera interdū pane simpli/
ci esset contēta. **M**agister enī **Cō**ra
dus sibi iter dixerat ne de cibis ma/
riti quicq̄z otingeret de quibus sa/
naz oscientiā nō haberet. **Q**d ipsa
tāta diligētia obſeruauit. vt alijs di/
uersis delitijs abūuantib' ipsa cuz
ācillis suis cibis grossioribus vte/
retur. **S**epe tñ ad mēfaz sedens ci/
bos manu otredebatur et diuidebat
vt ex hoc comedere videret ne sup/
stitionis notaz incurreret h' vrbani/
tate tali cūctos cōiuuas letificaret.
Quadaz vice cū longi itineris fuis/
set labore deſſa et marito et sibi di/
uerſi fuisset cibi oblati vt credebā/
tur de iniustis laborib' ad q̄ſiti om/
nino abstiniuit et nigz panes et du/
rū in aqua calida madefactū cū su/
is ancillis patienter omedit. **O**b h'
quosdā iustos reddidit' vir suus sibi
assignarat de q̄bus cū suis ācillis
q̄busdā q̄ sibi ad hec oia oſtētibāt
viuē possz. **S**epe at cibos curie re/
spuit et aliquoz virozuz bonoz ci/
baria reſuuit. **H**ec at oia vir su' cū
pacia supportabat. asserēs q' h' et
ipse libent' facēt si turbatoez sue fai/
lie nō timēt. **S**tatuqz paup̄tat. in
gla oſtituta sūmope affcabat vt et
xpo paupi vicē repēderet et mūo'
i ea p̄p̄iū nil h̄ret. **Q**ua p̄t int̄duz
cū sola eēt cū ācill' vestimētis se vili/
bus induēs et despecto velo caput
suū op̄iēs dicebat. **T**aliē incedā cū
ad statū deuenero paup̄tatis. **L**icz
at sibi abstinentie frenū iposuerit tā
ta tñ se libealitate ad paupes effū

debat vt nllz p̄mi aliq̄ inedia pate/
retur h' oib' adeo largissime s̄bue/
niebat vt oēs eā matrē pauperuz
acclamarēt. **S**eptē enī mie opibus
tota vigilātia isudabat vt regnuz
p̄petuo p̄petua regnatura p̄cipet.
et p̄naz b̄ndictōez cū āndictis ad
dexterā possidēt. **I**psa nāqz nudos
vestiebat. **S**i q̄deez vestimēta ipēde/
bat paup̄ibus nudis pegrinoz et
paup̄ez corpib' sepeliendis et pu/
eris baptisandis. **Q**uos quidē pu/
eros sepe de sacro fonte leuabat et
p̄p̄rijs manibus eoz vestimēta
suebat vt cōpaternitate contracta
eis liberius subuēniret. **A**ccidit au/
tez vt cuidā paup̄cule quoddā sa/
tis bonū tribueret vestimētuz. **I**lla
autem videns donū tā magnificū
taz ingenti gaudio est pfusa vt ad
terram cadens mortua crederetur
q̄d beata **E**lizabeth vidēs voluit
se sibi tanta dedisse timēs ne sibi fi/
eret causa mortis. sed tñ p̄ ea ora/
uit. et ipsa sanata surrexit. **S**epe at
ipsa cū ancillis manibus p̄p̄rijs
lanam filabat et inde vestimēta fi/
eri faciebat vt ex h' et bonoz labo/
rū glōsū fructū recipet et exēplū vē/
huilitatis p̄beret et de p̄p̄iū corpis
laborib' elemosinā deo daret. **I**psa
esuriētes pascebat. **P**aup̄ib' enī ali/
mēta p̄bebat adeo vt lantgrauiō
viro suo p̄fecto ad curiā **F**riderici
ipatozis q̄ tūc **C**remone erat ipsa
oēs ānonā de suis granarijs colle/
git et cōgregatis vñcūqz paup̄ib'
quotidie necessaria eis ministrabat
eo q' tunc fames et caristia valida
immiebat. **E**t q̄tūcūqz alicui paz

dedisset. diuina tñ virtute tota die
illa sufficiebat. **S**epe at̄ cū pecunia
sibi deficiēt ornamenta vendebat
pauperibus subueniebat. **M**ulta ec̄
sibi et ancill' suis osueuit subtrahē
et paupib' referuare. **I**psa sitien
tes potabat. **Q**uadā at̄ vice cerui
siā paupib' distribuēs cū vnicuiqz
sufficiēte dedisset inuētū est qd vas
nullā habuit minutionē. h̄ eandem
quā p̄sus mensurā seruauit. **I**psa
hospicio peregrinos ⁊ paupes sus
cipiebat. **D**omū enī maximaz s̄ al
tissimo castro suo ostruxēat in q̄ in
firmozū magnā multitudinem refo
uebat q̄s dieb' singul' nō obstante
difficultate ascēsus vel descēsus vi
sitās et eis oīa n̄cāria impendebat
et verbis exhortationis ad paciāz
inducebat. **E**t lz oēm corruptionez
aeris sp̄ egre portauerit. infirmoz
tñ corruptiones p̄pter dei amorēz
etiā estiuo tpe nō abhorruit. sed re
media adhibuit. velo p̄p̄rijs capitis
terit et manib' p̄p̄rijs cretauit. li
cet ancille talia grauiē tolerarent.
In eadē quoqz domo pueros pau
perū feminaz nutrirī cuz sūma dili
gentia faciebat. q̄bus se tā dulcem
et hūilem exhibebat. vt eā oēs ma
trē vocarēt et domū intrantē cūcti
tanqz matrez filij sequerent' ⁊ an̄ se
cateruatim cū sūmo studio colloca
rent. **I**psa h̄o lapillos coctos diuer
si coloris sic onichinos et anulos
vitreos et quedā alia vitrea emi fe
cerat. vt pueri ludos pueriles i ta
libus exercerēt. **Q**ue dū i pallio p̄
prio eq̄tans i castris deferret de ru
pe altissima sup lapides ceciderūt.

sed nulla in eis lesio ē inuēta. **I**psa
infirmos visitabat. **M**iseroz enīz cō
passio adeo ei' aiāz vendicabat qd
hospicia eoz diligent' p̄q̄rens eo z
solicite visitabat. et eoz camerulas
familiariter et deuote s̄intrās. dif
ficultate vie nō p̄terita nec lōgitu
dine lacessita. q̄bus et s̄bueniebat i
necessarijs. ⁊ h̄ba exhibebat osola
tōis. **P**rop̄t' qd ex q̄ntuplici oside
ratōe remunerationē accipiebat. s.
ex dignatione visitationis. ex labo
re itineris. ex affectu opassionis. ex
affatu osolationis. et ex largitione
muneris. **I**psa sepulturas paupe
z frequentabat. **M**ēte nanqz deuota
currebat. et pauperū funera ⁊ ve
stes. q̄s p̄p̄rijs manib' fecerat eoz
corporez aptabat. adeo vt velū su
um lineum in p̄tes oscinderet et cu
iuōdā paupis corpusculū inuoluēt
eoz etiā funera p̄p̄rijs manib' stre
ctabat. et in ipsorū obsequijs deuo
ta manebat. **I**nter hec deuotio
viri sui est laudāda q̄ licet negocijs
multis essz implicat' in dei tñ obse
quio erat deuotus. et qz ipse talib'
p̄sonaliter intendere non valebat.
v̄rozi sue p̄tatem ocellerat agendi
omnia que dei honozem respicerēt
et anime sue salutem afferrent. **C**u
piens vero beata **E**lisabeth vt vir
suus in fidei defēitione potentie sue
arma conuerteret ipsum salubzi ex
hortatione induxit vt ad terrā san
ctam pergeret v̄uitandam. **U**bi dū
ipse esset. **L**antgrauius princeps si
delis. inclitus. et deuotus fide inte
gra et deuotōe sincera spiritū deo
reddidit suozum operum fructum

recipiens gloriosū. Et sic ipsa vidua
alē statū euz deuotione āplectī ne
vidual' otinētie p̄mio fraudaret. sz
fructū lx. p̄ciperet vtpote que deca
logū p̄ceptorum cū sex miscēdie ope
ribus obseruaret. Verū cum mors
viri sui per totam fuisset turingiaz
diuulgata ipsa tanq̄ dissipatrix et
prodiga a quibusdam vasallis vi
ri sui turpiter et totaliter est eiecta
vt ex hoc eius pacientia claresceret
7 paupertatis diu conceptum desi
derium obtineret. Adueniente igit̄
nocte in domo cuiusdam tabernar
rii in loco vbi porci iacuerunt se re
cepit deo gratias mltas agēs. Ho
ra d̄o matutinali ad domū fratrum
minorum p̄gens rogauit vt p̄ sua
ēbulatiōe d̄o gratias agerēt et Te
deū laudam' cātarent. Sequēti igit̄
tur die domū cuiusdam sui emuli cū
suis puulis iussa est ingredi arto si
bi loco atq; exiguo ibidem admo
dum assignato. Que dū ab hospi
te et hospita multū grauaretur pa
rietibus valesfecit dicens. Libenter
hominibus valesfacerez si eos inue
nirem. Compulsa igitur ad locum
p̄riorez redijt et puulos ad loca di
uersa alendos transmisiit. Dum ve
ro per quandam viāz strictaz luto
p̄fūdo plenā sup quosdā lapides
ibidem positos pergeret et vetula
q̄dam cui iam multa beneficia otu
lerat sup eosdem lapides trāsiens
eidem cedere recusaret ipsa in lutū
profunduz cecidit et surgens vesti
mēta gaudens et ridens absterfit.
Post hec autē abbatissa ei' mater/
tera ipsius nimiu3 paupertati opati

ens/ad episcopum bamburgensem
ipius auunculū eaz duxit. Qui eam
honeste suscipiens caute retinuit in
tendens ipsam sc̄dis nupcijs copu
lare. Quod eū ancille q̄ secuz otinē
tiam vouerant didicissent 7 ex hoc
se lacrimis multis afficerent beate
Elizabeth hoc cū gemitu retulerūt
q̄ eas confortās ait. Confido i d̄no
pro cui' amore otinentiā perpetuā
vouī q̄ meum p̄positum firmum cu
stodiet et omnē violentiam conte
ret et consiliū humanuz dissoluet
et si forte auunculus meus voluēt
me alicui copulare animo dissētiāz
et verbis p̄iter cōtradica. Et si nul
lum aliud mihi euadendi supueni
ret remedium nasum m̄ p̄prium de
truncarem vt me sic deformē q̄libz
abhorreret. Cum igit̄ de mādato
ipius epi ad quoddā castz inuita
fuisset deducta demoratura ibidez
donec alicui in coniugiū tradētur
et cū ipsa suā castitatē d̄no cū lacri
mis omendasset ecce d̄no disponē
te ossa viri sui de vltamarinis p̄ti
bus deferunt. Iussa ē igit̄ ab epi
reduci vt ossib' viri sui occurreret.
Ipsa g' ossa ab epi cū honorabili
p̄cessionē 7 ab ipsa cū mltā duotio
ne et lacrimaz effusiōe suscepta sūt.
Que ouersa ad d̄nz dixit. H̄as ti
bi ago d̄ne qz i susceptōe ossiū dul
cis viri mei dilci tui me miserā oso/
lari dignat'es. Tu scis d̄ne qz licz
ipm te amātē mltū amaueri tñ ob
tui amoēz ei' p̄ntia libent' carui et
terre sc̄e s̄bidiū destinavi. Et q̄uis
delcabile m̄ cēt adhuc cū eo viuere
tali cōditiōe vt cū ip̄o paupe p̄ to

tum munduz paupercula mendica
rem. tñ te testez inuoco q̄ extra tuā
volūtate vno crimie ip̄m nō fōime
rem nec ad vitā mortale itez reuo
carē. Ip̄m aut̄ et me tue gratie recō
mendo. **N**ez ne fructū centesimum
p̄deret qui p̄fectionē euangelicam
seruantibus dat̄ qui de sinist̄ a mi
serie ad dexterā glorie transferunt̄
religiosum habitū induit vestes .s.
griseas humiles et abiectas otinē
tiā post mortē viri sui perpetuā ser
uans obedientiam perfectaz custo
diens 7 voluntariā paup̄tatez am
plectens. **M**endicādo q̄z hostiatim
ire voluit. sed maḡ **C**ōrad⁹ nō per
misit. **I**fuit aut̄ eius habit⁹ tam de
spectus vt deferret palliū griseum
pāno alteri⁹ coloris plongatū. **M**a
nicas etiā tunice ruptas alteri⁹ co
loris panno habuit emēatas. **P**a
ter vero suus rex vngarie audiens
filiā suā ad tantā inopiam deuenis
se comitē quendaz ad eam misit vt
ip̄az ad paterna limina reducere p̄
curaret. **Q**ui videns eā tali habitu
decoratā. cernensqz eaz sedentē hu
militer 7 filantem pre confusione et
admiratione exclamans ait. **N**un
quam filia regis tam vili habitu in
duta fuit nec lanā filare aliquādo
visa fuit. **C**ū vero p̄ sua reductiōe
vehementissime institisset nullaten⁹
adq̄euit. malens cū pauperibus in
paup̄tate degere q̄z cū diuitib⁹ di
uicijis multiplicib⁹ abūdere. **E**t ve
ro eius anim⁹ totus in deum transi
ret et intenta eius deuotio nullum
impetum haberet. rogauit dñm vt
omniū temporalium sibi contemptum

infūderet et suoꝝ filioꝝ dilectionē
a corde suo euelleret et extra om̄es
contumelias contemptū 7 constantiā lar
giret. **I**usa vero orōne audiuit do
minū sibi dicentē. **E**raudita est ora
tio tua. **Q**ue dixit ancillis. **E**raudi
uit dñs vocē meā. qz et omnia tem
poralia vt stercoꝝa reputo et de fi
lijs meis nō plus q̄z de aijs proxi
mis curo et mei contemptū et oppro
brium paruipeōo. **N**ihilqz iā aliud
diligere videoꝝ nisi deum. **M**aḡ qz
conrad⁹ sepe sibi molesta et cōtra
ria imponebat. 7 quas amplius di
ligere videbatur ab eius consortio se
pabat. adeo vt duas ancillas fide
les et predilectas que a iuuentute
sua secum fuerant enutrite ab ea re
mouēt multis effusis lacrimis hinc
et inde. **H**oc aut̄ faciebat vir sanct⁹
vt eius volūtatem frangeret et vt
ip̄a suū affectum totaliter ad deuz
dirigeret et ne aliqua ex ancillis p̄
stinaz gloriā ad eius memoriā
reuocaret. **I**n his aut̄ omnib⁹ inue
niebat et velox ad obedientiam et
constans ad paciētiā. vt p̄ paciē
tiam animā suam possideret. et per
obediētiā victrix decoraretur. **D**i
cebat qz si p̄pter deū tantū timeo
hominē mortale. quantū timere de
beo iudicē celestem. **I**deoqz magi
stro conrado pauperi et mendico
et nō alicui diuiti ep̄scopo obediē
tiam facere volui vt omnē occasio
nem temporalis solationis a me
penit⁹ abdicarē. **Q**uadā vice dum
claustrum quazundaz sanctimoniam
liuz ab eis obnixe rogata intrasset
non habita licentiā a suo magistro

fecit eam taz grauius verberari vt
post tres ebdomadas i ea vestigia
verbez apparerent laudabile poti
us in ea volens ostentare dño pla
cabilem obedientiã q̄z mille hostia
rũ immolationẽ. **M**elior eni est obe
dientia q̄z victime. dicebat aut̄ suis
ancillis se et illas consolans. **S**ic gra
mẽ fluuio inũdante deprimit et de
crescente erigit sic nos aliqua afflic
tione adueniente debem⁹ p humili
tatẽ submitti. **C**essante vero ad de
um per spũalem leticiã eleuari. **T**ã
ta se humilitate dep̄mebat vt nulla
tenus admitteret q̄ ancille sue eam
dñam appellarent sed singulari tm̄
ad eam numero loquerent̄ eo mo
do scz quo inferiorib⁹ loqui solem⁹.
Scutellas insuper aliaqz coquine
vtenilia lauabat. et ne ab ancillis
phibere eas ad loca tũc alia trãs
mittebat. dicebat etiã. **S**i vitã tunc
aliam magis despectãz inuenissem
ip̄am potius elegissem. **C**eteruz vt
cũ maria partem optimã possidẽt
sedule contemplationi vacabat. **I**n q̄
quidem contemplatione spũales gra
tiam habebat scz lacrimas funde
re. celestes visiones crebro videre.
ad amorem alios inflãmare. **Q**uã
do quidez magis iocũda videbat̄
tũc iocunde deuotionis lacrimas
emittebat. ita vt lacrimę de vultu
eius iocũdo tamqz de fonte serenif
simo effluere viderent̄ vt simul flẽs
videret̄ et gaudẽs. nunqz in defor
mitatẽ vel rugas vultũ ex fletu cõ
uertens. dicebat eni de his que vul
tũ in fletu dissimulando deformãt
videet̄ quã dñm deterrere. dent do

mino quod habent cũ iocunditate
et hilaritate. **V**isiones celestes in
ip̄a sui oratione et contemplatione se
pe videbat. **Q**uadã vero die sacro
q̄ozagesimali tpe in ecclesia existẽs
sic ad altare oculis defixis intenta
manebat acsi ibidem dei presentia
miraret̄. **U**bi p magnũ spaciũ con
solata diuina est reuelatiõe refecta.
deinde domũ reuersa duz se pre de
bilitate in ancille gremiũ appodias
set et pro illa per fenestram oculos
ad celos defixos attolleret tãta hi
laritate vult⁹ eius perfundiẽ vt ri
sus mirabilis sequeret̄. **Q**ue cũ diu
tam iocũda visione letificata fuisset
subito in lacrimas est cõuersa. **R**ur
sus oculos aperiens pristina iocun
ditate perfruit. oculosqz claudens
pristinis lacrimis irrigat̄ et sic vsqz
ad oplozium talibus est diuinis
consolationibus immorata. **C**um ve
ro diu tacens nullum verbum pe
nitens emisisset tandem prozumpẽs
locuta est. **D**icẽs. **I**ta domine tu vis
mecum esse et ego tecum et nunqz
volo a te separari. **P**ostmodum cũ
ab ancillis rogarz vt ad dei hono
rem et ipsarum edificatiõem quid
viderit indicaret illa ipsarum opoz
tunitate deuicta ait. **V**idi celum ap
ertum et **I**hesum se ad me benigni
sime inclinantem vultum ad me
serenissimum ostendentem. **E**go ve
ro de sua visione ineffabili iocundi
tate perfusa de suo recessu manebã
muto meroze deicta. **Q**ui mei mi
sertus iterum me sui vultus osten
sione et visione letificans ait. **S**i tu

vis esse mecum ego ero tecum **C**ui
ego respondi. **U**t me loquentē au
distis **C**umq; rogareē vt etiā visio
nem quā iuxta altare vidit expone
ret **I**lla respondit **Q**ue ibi vidi nō
expedit enarrare qz cū ingenti gau
dio ibidem fui q; dei miranda vīpe
ri **S**epe qz dū in orōne dīsteteret ei?
facies mire splendebat ita vt ex ei?
oculis instar solis radij prodibant
Sepe aut ei? oratio tanti feruoris
inueniebāt vt etiam alios inflāma
ret **I**uuenē namq; quendā seculari
ter indutū ad se vocans ait **V**ide
ris nimis dissolute viuere cuz debe
res creatori tuo seruire **V**elles ne
q; p te dñm orarem? **E**t ille **V**olo
dñā et id vehementer exposco **C**ū
igit se orationi dedisset et iuuenē si
militer p se orōni incubere monuit
set. **I**uuenis alta voce clamauit di
cens **C**essate iam domina ab orōe
cessate **S**ed cū illa attentius oraēt
iuuenis alcius clamans dixit **C**essa
te dñā qz totus deficio et cōburoz
Ipe enī tanto fuerat calore succen
sus vt totus sudans q; fumans cor
pus et brachia velut amens iacta
ret **A**deo ei succēsus fuerat vt plu
rimi accurrētes ipmq; tenentes ve
stes eius p nimio sudore madidas
inuenirent et estū eius manib? ferre
nō possent ipō clamāte ac dicente.
Totus ardeo et cōsumoz **U**t vero
beata **E**lisabeth orōnez cōpleuit. iu
uenis estuare cessauit **Q**ui rediens
ad seipm et dñā grā illustrat? orōi
nez fratrz minorz ingressus est **I**lla
aut inflāmatio sic ostensa. feruorez
orōnuz suarū igneū demonstrabat

qui tā valio? eritit q; etiā frigiduz
inflāmauit **S**ed ille carnalib? assue
tus et spūalib? non ydoneus talia
capere nō valebat **A**d sūmuz vero
cumulū pueniens pfectionis ppter
marie cōtemplationis ocium nō de
seruit marthe officium laboriosum
sicut supra in operib? miser ic ordie
est ostensum **N**ihilomin? tñ post qz
habitum religiosū induit sedule pie
tatis operib? deseruiuit inde pau
perum curam solicite semper gerēs
Hanc enī dñs famulā in egenis su
is sicut **M**artham hospitam suam
quotidie ardentissimā ac indefessā
habebat que non circa vnū paupe
rem tñ sed erga plurimos pietatē
suam ostentabat **N**az cum pro do
te sua quingentas marcas recipet
partez in pauperes distribuit q; de
reliquo **M**arpurch hospitale cōstru
xit **P**ropter quod omēs eam repu
tabant dissipatricem et prodigam
et cuncti eam appellabant insanam
Et quia omnes iniurias nouerat
gaudēter accipere cuncti imprope
rabant ei q; nimis cito memoriā
viri sui a corde suo abiēcerat que
taliter exultabat **P**ostq; autez ho
spitale cōstruxit seruicijs pauperum
se tanq; ancillam humilez mancipa
uit **N**am pauperibus tam sollicita
ministrabat vt eos etiam balneaēt
et in lectis collocās operiret a deo
vt ancillis gratulabunda diceret.
Quam bene nobiscum agitur quia
dominum sic balneamus et tegim?
In ipō autez pauperum obsequio
tam humiliter se habuit q; puerum
quendā monoculū et scabie pfusū

vna nocte. vi. vicib' pprijs brachijs
ad loca necessaria detulit ⁊ pānos
ipri' fedatos libent' lauit. Quādam
etiā mulierē horribilē leprosa sepe
abluēs in lecto collocauit. vlcēa ter
gēs et ligās medicamēta adhibēs
vnguesq; p̄cindoēs cui' etiā pedib'
p̄strata corrigias calciamētoꝝ sol
uebat. J̄pos at infirmos ad p̄fessū
onē et orationez inducēs. Et vetu
lā quandā penit' reuuentē x̄bē ca
stigatā induxit. Cū hō a pauperuz
vacabat officio. filabat lanaz de q̄
oā monasterio sibi missā et preciaz
q̄b' inde accipiebat paupib' diuide
bat. Cū at p' multā paup̄tatē quin
gētas marcas p' sua dote r̄ceptas
paupib' diuidēt et oib' orōiate lo
catis. ip̄a succincta trāsies mistraēt.
Posita ē lex vt siq; i aliq; paupe
rū p̄iudiciū locū mutaēt vt itez ac
cipet capilloꝝ suoz detrūcationez
aliq; sustinet. Et ecce quedā puella
noie ihudegūdis q̄ mira capilloꝝ
pulcritudie pollebat inde trāsitura
aouenit nō vt elemosinā acciperet s̄
vt q̄ndaz sorozē suā infirmā v̄sita
ret. Que cū tanq; legis p̄uaricatrix
ad beatā elisabeth adoucta fuisset
ei' capillos p̄tin' detrūcari fec' ip̄a
flēte et plurimū reluctāte. Cū vero
quidā de astātib' eā inocentē asse
rerēt illa ait. Saltē decetero nō po
terit cū tāta capilloꝝ ambitōe ad
chozeas accedē nec cū ill' vaitates
aliq; exercē. Inrogata hō puella
a brā elisabeth vtz aliqñ salubris
vite p̄positū ocepisset r̄ndit q' iam
diu assūp̄sset habitū religiōis nisi
tāta fuisset in ea dilectio in capillis

Et illa. cari' m̄ in q̄t q' tu capillos p
videris q̄ si fili' me' fuiss' in impiū
sublimab'. Cōtinuo igit' puella ha
bitū relig'ōis iduit et i hospitali cū
beata elisabeth degēs laudabilem
vitā duxit. Appropinq̄nte hō tpe
quo dñs dilectā suā de mūdi h' er
gastulo vōte disposuit vt q̄ otepe
rat regnū mōzliū regnū p̄cipet an
geloꝝ x̄ps sibi apparuit dices. Ve
ni dilectā mea ⁊ p̄pata tibi intra ta
bernacula. Dū igit' febre correpta
decūbēt ⁊ ad parietē faciē versā te
nēt audita ē a circūstantib' dulcissi
mā p̄mē melodiā. Que cū ab vna
ancillaz q̄dnā h' esset p̄cūctata fuisset
illa r̄ndit. Quicquid q̄dam inē me
et p' etē se ponēs tā suauiter cecinit
q' me ad canendū s̄tr̄ puocauit. In
ip̄a at sua egritudine sp̄ hilaris exti
tit ac iocūda et nūq; ab orōe cessa
uit. Ultima hō die ante eius tran
situm dixit eis. Quid acture essetis si
ad vos dyabolus veniret. P' pau
lulum vero alta voce quasi dyabo
lū videns licenciaret ip̄s fuge trib'
vicibus exclamauit. Deinde dixit
ecce appropinquat media nox in q̄
x̄pus nasci voluit et in p̄sespio rei
quieuit. Appropinquante hora sui
transitus ait. Iaz tps instat in quo
om̄ipotēs dñs eos qui amici eius
sunt ad celestes nuptias euocauit.
Post paululū hō āno dñi MCCLXX.
ad extremā horā veniēs dormiuit
in pace. I cet aut' ei' venerabile cor
pus quatuor dieb' inhumatū iacu
erit nullus tñ fetoz ex eo prodibat
s̄ quidā odor aromatic' cūctos re
ficiēs exalabat. Tūc i acre audita ē

suauissima melodia. que sic resonabat **R**egnus mundi in quo in laudibus virginum canitur. **M**ultus autem ibi fuit clamor pauperum multa deuotio populorum ita ut alij capillos capitis detruncarent. alij particulas pannorum inciderent. et hoc pro summis reliquijs reseruerent **E**ius autem corpus in monumento est positum quod postmodum redoundare oleo est repertum **M**anifestum est igitur in eius transitu quante ipsa beata elizabeth fuerit sanctitatis et hoc quo ad auicule modulationem et demonis expulsionem **I**llam enim auiculam que intra ipsum parientem se posuit et tam dulciter cecinit. quod etiam ipsa ad cantandum induxit credimus fuisse eius angelum qui fuerat ad sui custodiam deputatus qui eidem eternum gaudium nunciavit. **S**icut enim reprobis interdum ante sui transitum reuelatur eterna sui dampnatio atque interitus ad maiorem sui consulationem sic electis interdum reuelatur eterna sui saluatio. ad maiorem sui consolationem **I**lle autem cantus que ipsa protulit fuit inmensum gaudium quod ex tali reuelatione concepit. **Q**uod quidem tam immensum extitit ut in corde totaliter capi non poterat sed se per suauitatis vocem manifestauit **D**yaabolus insuper si forte aliquod ius haberet ad sanctos etiam morientes accedit. **S**ed quia in beata elisabet nil iuris habuit ideo turpiter licenciatus aufugit. per hoc igitur datur intelligi quante fuerit sanctitatis a qua et dyabolus ter

ritus fugit et cui angelus eternum gaudium nunciavit **M**anifestum est secundo quante fuerit mundicie ac puritatis et hoc quo ad odoris exhalationem **Q**uia enim corpus eius omni mundicia et castitate in vita nituit ideo in morte suauitatis odore fragruit **M**anifestum est tertio quante fuerit excellentie et dignitatis et hoc quo ad auium et angelorum iubilationem. **I**llas enim aues que in cacumine ecclesie iubilantes et cantantes apparuerunt credimus esse angelos qui a deo missi fuerunt ut eius animas in celum deferrent et eius corpus celestibus iubilationibus honorarent **S**icut enim ad reprobos morientes multitudo conuenit demonum ut eos terrore crucient et eorum animas ad tartara rapiant sic ad electos decedentes multitudo confluit angelorum ut eos confortent et eorum animas ad celestia regna prouocant **M**anifestum est quarto quante fuerit misericordie et pietatis et hoc quo ad olei emanationem **D**e eius enim corpore oleum emanauit. quia tota in vita sua misericordie operibus redoundauit. **Q**uantis pietatis visceribus eius nunc affluit spiritus cuius perfundi oleo inuentum est in puluere iacens corpus **M**anifestum est vero quinto quante apud deum sit meriti et potestatis et hoc per multiplicium miraculorum operationem **P**ostquam enim de corpore transiit. multiplici eorum dominus miraculorum gloria illustrauit. quorum quedam vero breuitatis gratia sunt intermissa.